

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: st.sekr.sąd. Danuta Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2021 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o składki

na skutek zażalenia S. B.

na pkt. 3 postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 24 marca 2021 r. sygn. akt III AUa 139/20

postanawia:

- 1. o d d a l i ć zażalenie**
- 2. nie obciążać S. B. kosztami postępowania zażaleniowego.**

	Marta Sawińska	

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28.11.2019r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie S. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., w której pozwany ustalił zaległość w zapłacie składek na łączną kwotę 33.547, 92 zł (pkt 1). Ponadto, Sąd Okręgowy zasądził od S. B. na rzecz pozwanego kwotę 3600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Apelację od powyższego wyroku wniosła odwołująca. Apelująca zarzuciła między innymi naruszenie przepisu art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

W dniu 22.03.2021r. odwołująca cofnęła apelację w zakresie pkt 1 zaskarżonego wyroku wskazując na zawarcie z pozwanym układu ratalnego w zakresie zaległości z tytułu składek, natomiast podtrzymała apelację jedynie co do punktu 2 wyroku, to jest w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Jednocześnie apelująca wniosła o nieobciążanie jej kosztami postępowania odwoławczego.

Postanowieniem z 24.03.2021 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu (sygn. III AUa 139/20) umorzył postępowanie apelacyjne co do punktu 1 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 28.11.2019 r. (pkt 1), w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt 2) oraz zasądził od S. B. na rzecz pozwanego kwotę 2700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym (pkt 3).

Odwołująca S. B. wniosła **zazalenie** na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24.03.2021 r. w zakresie pkt 3 postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zgodnie z art. 394² § 1¹ k.p.c. zazalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje także na postanowienia tego sądu których przedmiotem jest m.in. zwrot kosztów procesu o ile nie wniesiono skargi kasacyjnej.

Postanowieniem z dnia 24.03.2021r. wobec cofnięcia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 391 § 2 k.p.c. umorzył postępowanie apelacyjne co do punktu 1 zaskarżonego wyroku, natomiast w pozostałym zakresie oddalił apelację. Z kolei w punkcie 3 postanowienia z 24.03.2021 r. zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowo Sąd w postanowieniu z 24.03.2021 r. ustalił, że organowi rentowemu jako stronie wygrywającej proces (z uwagi na cofnięcie przez odwołującą apelacji), należy się od odwołującej zwrot kosztów postępowania, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów procesu oparty został na dwóch podstawowych zasadach: zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu oraz zasadzie kosztów niezbędnych i celowych, wedle której zwrotowi podlegają jedynie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Przypomnieć również wypada, że odwołująca S. B. cofnęła apelację, wskazując na zawarcie ugody z organem rentowym i rozłożeniu należności z tytułu składek na raty.

Wbrew zarzutom żalącej jednak brak było przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c., ponieważ w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający nieobciążanie strony odwołującej kosztami procesu.

Przywołany przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2007 r., I CZ 110/07). Do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinien być oceniony z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 01.12.2011r., I CZ 26/11 oraz z dnia 25.08.2011 r., II CZ 51/11).

W ocenie Sądu Apelacyjnego odwołująca nie wskazała takich okoliczności, które umożliwiłyby zastosowanie art. 102 k.p.c. Należy pamiętać, że to odwołująca zainicjowała spór, stąd już od tej chwili musiała liczyć się, że na wypadek przegranej zobowiązana będzie pokryć koszty procesu poniesione przez przeciwnika.

Jak wynika z akt sprawy odwołująca prowadzi Kancelarię Adwokacką. W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jako przeważającą działalność gospodarczą zapisano: „działalność prawniczą”. Zatem podstawowa wiedza prawnicza jaką powinna posiadać odwołująca wskazuje, że prowadzenie procesu sądowego jest związane z obowiązkiem poniesienia kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej w przypadku przegrania

procesu. Zasada ta została ustalona w przepisie art. 98 k.p.c. Odstępstwem od tej zasady jest przepis art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych przypadkach na odstępianie od obciążenia strony kosztami zastępstwa procesowego pomimo że przegrała proces.

To Sąd mając na uwadze przebieg procesu, charakter sprawy, zachowania procesowe stron, ocenia czy w danej sprawie występuje szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c.

W całym postępowaniu przed Sądem I instancji odwołująca nie wniosła o zastosowaniu przepisu art. 102 k.p.c. W aktach sprawy brak również jakichkolwiek informacji które obligowałyby Sąd do rozważenia zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. Natomiast w postępowaniu odwoławczym apelująca w apelacji wniosła o przeprowadzenie rozprawy. Sąd Apelacyjny był związany tym wnioskiem zgodnie z przepisem art. 374 k.p.c. i wyznaczył termin rozprawy na dzień 24.03.2021r. Pismo o cofnięciu apelacji wpłynęło do Sądu Apelacyjnego 22.03.2021r. i w tej sytuacji nie odwołano terminu rozprawy. Jednakże ta okoliczność nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego, gdyż pozwany złożył odpowiedź na apelację wraz z wnioskiem o przyznanie kosztów procesu. Podkreślić należy również, że ocena wniosku apelującej o zastosowanie art. 102 k.p.c. w postępowaniu odwoławczym musi uwzględniać postawę procesową stron.

Apelująca w piśmie informującym o cofnięciu apelacji nie przedstawiła Sądowi Apelacyjnemu żadnych argumentów, które uzasadniałyby pozbawienie strony pozwanej należnych jej kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej. Apelująca wnosząc o nieobciążanie kosztami, ogranicza się do powołania na trudną sytuację, natomiast same twierdzenia strony o trudnej sytuacji majątkowej same w sobie nie przesądzają o zasadności uwzględnienia wniosku o nieobciążenie kosztami procesu. Odwołująca aby skutecznie domagać się zastosowania art. 102 k.p.c. winna przedstawić dowody na poracie swoich twierdzeń, które Sąd mógłby zweryfikować, natomiast odwołująca wnosząc o nie obciążanie jej kosztami procesu nie podała przy tym żadnych okoliczności, które Sąd Apelacyjny mógłby ocenić w aspekcie przepisu art. 102 k.p.c. Skoro więc odwołująca nie wykazała, iż obciążanie jej kosztami procesu było rażąco niesprawiedliwe, to Sąd II instancji nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia (tj. postanowienia z 24.03.2021 r.) w przedmiocie kosztów postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie – pkt 1 postanowienia.

Natomiast za zasadne Sąd Apelacyjny uznał odstępianie od obciążania strony odwołującej kosztami zastępstwa procesowego pozwanego poniesionymi w postępowaniu zażaleniowym, na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny uwzględnił okoliczność, że dalsze obciążanie odwołującej kosztami zastępstwa procesowego byłoby nadmierne w okolicznościach niniejszej sprawy. Rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny uznał zatem, że nakład pracy pełnomocnika organu rentowego w pełni został zrekompensowany kwotą zasądzoną przez Sąd Apelacyjny w postanowieniu z 24.03.2021r. dalsze przyznanie kosztów zastępstwa procesowego byłoby niewspółmierne do wysokości kosztów pomocy prawnej poniesionych przez stronę pozwaną.

Marta Sawińska